

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
ADAM JASSER

DDK- 61-12 /13/LP/JOB

Warszawa, dn. 3 grudnia 2015 r.

DECYZJA NR DDK-17/2015

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2014 r., poz. 945), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, **w toku którego zostało uprawdopodobnione, iż działania Mariusza Różańskiego prowadzącego działalność gospodarczą w Elku pod nazwą RÓŻAŃSKI MARIUSZ CASH EXPRESS oraz Marka Kowalczyka prowadzącego działalność gospodarczą w Elku pod nazwą KOWALCZYK MAREK CASH EXPRESS i będących współnikami w spółce cywilnej o nr. NIP: 8481844045 oraz o nr. REGON: 28053880 stanowią praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającą na stosowaniu opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.) oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów**

oraz po złożeniu w toku postępowania zobowiązania przez Mariusza Różańskiego prowadzącego działalność gospodarczą w Elku pod nazwą RÓŻAŃSKI MARIUSZ CASH EXPRESS oraz Marka Kowalczyka prowadzącego działalność gospodarczą w Elku pod nazwą KOWALCZYK MAREK CASH EXPRESS i będących współnikami w spółce cywilnej o nr. NIP: 8481844045 oraz o nr. REGON: 28053880 do zaniechania naruszenia zbiorowych interesów konsumentów poprzez zaprzestanie pobierania opłaty przygotowawczej w związku z zawieraniem umów pożyczek z konsumentami w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się decyzji Prezesa UOKiK,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na Mariusza Różańskiego prowadzącego działalność gospodarczą w Elku pod nazwą RÓŻAŃSKI MARIUSZ CASH EXPRESS oraz Marka Kowalczyka prowadzącego działalność gospodarczą w Elku pod nazwą KOWALCZYK MAREK CASH EXPRESS będących współnikami w spółce cywilnej obowiązek wykonania tego zobowiązania w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się decyzji Prezesa UOKiK.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2014 r., poz. 945), **Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na Mariusza Różańskiego prowadzącego działalność gospodarczą w Elku pod nazwą RÓŻAŃSKI MARIUSZ CASH EXPRESS oraz Marka Kowalczyka prowadzącego działalność gospodarczą w Elku pod nazwą KOWALCZYK MAREK CASH EXPRESS i będących współnikami w spółce cywilnej o nr. NIP: 8481844045 oraz o nr. REGON: 280538805 obowiązek przekazania w terminie 2 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji Prezesa UOKiK informacji o stopniu realizacji zobowiązania nałożonego w pkt. I sentencji decyzji, która powinna obejmować przedłożenie obowiązującego wzorca umowy pożyczki wraz z wszystkimi załącznikami oraz zestawienia w formie tabelarycznej prezentującego wszelkie koszty związane z udzieleniem pożyczki konsumentom.**

UZASADNIENIE

W dniu 21 grudnia 2012 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu lub Prezes UOKiK) wszczął postępowanie wyjaśniające, mające na celu wstępne ustalenie, czy wybrani przedsiębiorcy niebędący bankami i świadczący konsumentom usługi finansowe dopuścili się, w zakresie pobierania opłat oraz prezentacji kosztów, naruszenia przepisów uzasadniającego wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 w zw. z ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm., dalej: uokik) lub podjęcie działań przewidzianych w odrębnych ustawach (sygn. DDK-405-67/12/BK).

Przedsiębiorcy Mariusz Różański prowadzący działalność gospodarczą w Elku pod nazwą RÓŻAŃSKI MARIUSZ CASH EXPRESS oraz Marek Kowalczyk prowadzący działalność gospodarczą w Elku pod nazwą KOWALCZYK MAREK CASH EXPRESS i będący współnikami w spółce cywilnej o nr. NIP: 8481844045 oraz o nr. REGON: 280538805 (dalej: Przedsiębiorcy), w toku w/w postępowania, przekazali Prezesowi Urzędu wzorce umów, którymi posługiwali się w obrocie z konsumentami, tj. umowę o pożyczkę gotówkową wraz z formularzem informacyjnym, wniosek o udzielenie kredytu, oświadczenie o dochodach, wzór odstąpienia od umowy kredytu konsumentkiego oraz stosowaną tabelę opłat i prowizji oraz 10 przykładowych umów zawartych z konsumentami.

Nadto Przedsiębiorcy wyjaśnili, iż w ramach prowadzonej działalności gospodarczej udzielają pożyczek krótkoterminowych na okres 30 dni, na kwoty od 100 zł do 1000 zł. Umowy z klientami zawierane są w formie pisemnej w oddziale Cash Express s.c. Mariusz Różański, Marek Kowalczyk. Przedsiębiorcy nie zawierają umów na odległość za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej lub za pośrednictwem innych środków komunikacji na odległość.

Prezes UOKiK przeprowadził analizę nadesłanych przez Przedsiębiorców wzorców umów oraz formularzy informacyjnych dotyczących kredytu konsumentkiego, jak również zweryfikował treść umów zawartych z konsumentami. Przeprowadzona analiza pozwoliła

Prezesowi Urzędu stwierdzić, że Przedsiębiorcy mogą stosować praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu postanowieniem z dnia 21 czerwca 2013 r., doręczonym Przedsiębiorcom w dniu 1 lipca 2013 r., wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez nich praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

1. niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o stopie oprocentowania kredytu, co może stanowić naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm., dalej: ukk), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik;
2. niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o całkowitej kwocie kredytu, co może stanowić naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 14 ukk, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik;
3. niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o całkowitej kwocie do zapłaty, co może stanowić naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 7 w zw. z art. 14 ukk, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik;
4. niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o opłacie przygotowawczej, co może stanowić naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. z art. 14 ukk, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik;
5. stosowaniu postanowienia wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, poprzez zawarcie we wzorcu umownym postanowienia o treści: (...) 80 zł rozwiązanie umowy co może naruszać art. 24 ust. 2 pkt. 1 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik;
6. stosowaniu postanowienia wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, poprzez zawarcie we wzorcu umownym postanowienia o treści: 30 zł pierwsze wezwanie do zapłaty, 40 zł drugie wezwanie do zapłaty, 60 zł ostateczne wezwanie do zapłaty, (...), 100 zł wezwanie przedprocesowe co może naruszać art. 24 ust. 2 pkt. 1 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik;
7. stosowaniu opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r., nr 153, poz. 1503 ze zm., dalej: uznk), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik.

W dniu 31 grudnia 2013 r. Prezes Urzędu wydał decyzję częściową nr DDK-15/2013, w której orzekł w zakresie zarzutów sprecyzowanych w pkt. I-VI sentencji postanowienia o wszczęciu przedmiotowego postępowania. W drodze ww. decyzji Prezes Urzędu:

I. na podstawie art. 26 ust. 1 w zw. z art. 24 ust. 1 i 2 uokik, uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Mariusza Różańskiego oraz Marka Kowalczyka będących współnikami w spółce cywilnej Cash Express polegające na niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o stopie

oprocentowania kredytu, co stanowi naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 14 ukk, i nakazał zaniechanie jej stosowania.

II. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 w zw. z art. 24 ust. 1 i 2 uokik, uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Mariusza Różańskiego oraz Marka Kowalczyka będących współnikami w spółce cywilnej Cash Express polegające na niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumentom informacji o całkowitej kwocie kredytu, co stanowi naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 14 ukk i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 16 września 2013 r.

III. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 w zw. z art. 24 ust. 1 i 2 uokik, uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Mariusza Różańskiego oraz Marka Kowalczyka będących współnikami w spółce cywilnej Cash Express polegające na niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumentom informacji o całkowitej kwocie do zapłaty, co stanowi naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 7 w zw. z art. 14 ukk i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 16 września 2013 r.

IV. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 w zw. z art. 24 ust. 1 i 2 uokik, uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Mariusza Różańskiego oraz Marka Kowalczyka będących współnikami w spółce cywilnej Cash Express polegające na niepodawaniu na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumentom informacji o opłacie przygotowawczej, co stanowi naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. z art. 14 ukk i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 16 września 2013 r.

V. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 w zw. z art. 24 ust. 1 i 2 uokik, uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Mariusza Różańskiego oraz Marka Kowalczyka będących współnikami w spółce cywilnej Cash Express polegające na stosowaniu postanowień wzorca umownego, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. nr 43, poz. 296, z późn. zm.), poprzez zawarcie we wzorcu umownym postanowień o treści: 1. (...) 80 zł rozwiązanie umowy. 2. 30 zł pierwsze wezwanie do zapłaty, 40 zł drugie wezwanie do zapłaty, 60 zł ostateczne wezwanie do zapłaty, (...), 100 zł wezwanie przedprocesowe, i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 16 września 2013 r.

VI. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik, nałożył na Mariusza Różańskiego, współnika spółki Cash Express spółka cywilna:

1. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik, w zakresie opisanym w pkt I sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 303 złote (słownie: trzysta trzy złote) płatną do budżetu państwa,
2. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik, w zakresie opisanym w pkt II sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 212 złotych (słownie: dwieście dwanaście złotych) płatną do budżetu państwa,
3. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik, w zakresie opisanym w pkt III sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych) płatną do budżetu państwa,
4. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik, w zakresie opisanym w pkt IV sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych) płatną do budżetu państwa,

5. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik, w zakresie opisanym w pkt V sentencji decyzji, karę pieniężną w wysokości 424 złote (słownie: czterysta dwadzieścia cztery złote) płatną do budżetu państwa,

za zapłatę których odpowiadał solidarnie z Markiem Kowalczykiem.

VII. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik, Prezes Urzędu nałożył na Marka Kowalczyka, współnika spółki cywilnej Cash Express spółka cywilna:

1. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik, w zakresie opisanym w pkt I sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 303 złote (słownie: trzysta trzy złote) płatną do budżetu państwa,

2. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik, w zakresie opisanym w pkt II sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych) płatną do budżetu państwa,

3. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik, w zakresie opisanym w pkt III sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych) płatną do budżetu państwa,

4. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik, w zakresie opisanym w pkt IV sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 212 złote (słownie: dwieście dwanaście złotych) płatną do budżetu państwa,

5. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik, w zakresie opisanym w pkt V sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 424 złote (słownie: czterysta dwadzieścia cztery złote) płatną do budżetu państwa,

za zapłatę których odpowiadał solidarnie z Mariuszem Róžańskim.

VIII. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 uokik w zw. z art. 264 § 1 oraz art. 263 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. 2013 r., poz. 267 ze zm.), dalej: kpa, w związku z art. 83 uokik Prezes Urzędu obciążył Marka Kowalczyka, współnika spółki cywilnej Cash Express spółka cywilna kosztami postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zobowiązując tego przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu kosztów postępowania w kwocie 28,50 złotych (słownie: dwadzieścia osiem złotych i pięćdziesiąt groszy), w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji.

IX. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 uokik w zw. z art. 264 § 1 oraz art. 263 § 1 kpa, w związku z art. 83 uokik Prezes Urzędu obciążył także Mariusza Róžańskiego, współnika spółki cywilnej Cash Express spółka cywilna kosztami ww. postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zobowiązując tego przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu kosztów postępowania w kwocie 28,50 złotych (słownie: dwadzieścia osiem złotych i pięćdziesiąt groszy), w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Do rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie pozostała kwestia zarzutu wskazanego w punkcie 7 sentencji postanowienia o wszczęciu postępowania, w którym Przedsiębiorcom zarzucono stosowanie opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 uznk, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik.

Pismem w dniu 9 kwietnia 2015 r. Przedsiębiorcy wyjaśnili, że pobierają opłatę przygotowawczą, która jest kosztem związanym z przygotowaniem umowy i rozpatrzeniem wniosku konsumenta oraz uruchomieniem pożyczki. Wysokość opłaty przygotowawczej

zróznicowana jest w zależności od wysokości pożyczki. Ponadto, Przedsiębiorcy wyjaśnili, że na całkowite wynagrodzenie z tytułu udzielenia pożyczki składa się całkowity koszt pożyczki, w skład którego wchodzi: opłata przygotowawcza i oprocentowanie. W piśmie z dnia 27 kwietnia 2015 r. Przedsiębiorcy zwrócili się do Prezesa Urzędu z wnioskiem o przyjęcie zobowiązania, polegającego na tym, iż opłata przygotowawcza ustalona by została na stałym poziomie. W związku z tym konieczne było doprecyzowanie takich kwestii jak: wskazanie w jakiej wysokości Przedsiębiorcy zobowiązują się wprowadzić opłatę przygotowawczą oraz wskazanie terminu w jakim Przedsiębiorcy zobowiązują się wprowadzić zmiany, o których mowa w piśmie z dnia 27 kwietnia 2015 r.

W odpowiedzi Przedsiębiorcy pismem z dnia 24 czerwca 2015 r. wyrazili gotowość do zmiany działania i wnieśli o wydanie decyzji zobowiązującej w ramach której Przedsiębiorcy zaprzestaliby pobierać opłatę przygotowawczą od udzielonej pożyczki. Jednocześnie wskazano, że zmiany w tym zakresie Przedsiębiorcy wprowadzą po 30 dniach od uprawomocnienia się decyzji Prezesa Urzędu.

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 10 kpa, Przedsiębiorcy zostali poinformowani o możliwości wypowiedzenia się przed wydaniem decyzji co do zebranych dowodów i materiałów. Pismem z dnia 14 października 2015 r. Prezes Urzędu zawiadomił Przedsiębiorców o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie. Jednocześnie został wyznaczony 14-dniowy termin na zapoznanie się stron z aktami niniejszej sprawy. Przedsiębiorcy nie skorzystali z przysługującego mu uprawnienia.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Przedsiębiorcy Marek Różański i Marek Kowalczyk są przedsiębiorcami, którzy zawarli w dniu 1 października 2010 r. umowę spółki cywilnej w związku z czym prowadzą wspólnie działalność pod firmą Cash Express spółka cywilna Mariusz Różański Marek Kowalczyk (NIP: 8481844045, REGON: 280538805). Każdy ze współników zarejestrował swoją działalność gospodarczą i został wypisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej.

Celem prowadzonej przez współników działalności gospodarczej jest wypracowanie zysku z udzielania krótkoterminowych pożyczek gotówkowych w systemie poza bankowym.

Przedsiębiorcy w ramach prowadzonej działalności udzielają pożyczek krótkoterminowych na okres 30 dni, na kwoty od 100 zł do 1000 zł.

Umowy z klientami zawierane są w formie pisemnej w oddziale Cash Express s.c. Mariusz Różański, Marek Kowalczyk. Działalność gospodarcza w ramach spółki Cash Express s.c. Mariusz Różański, Marek Kowalczyk wykonywana jest na terenie miast: Ełk, Suwałki, Augustów, Giżycko oraz w miejscowościach sąsiadujących, znajdujących się w obrębie 25 km od w/w wskazanych miast.

W ramach prowadzonej działalności przedsiębiorcy posługują się następującymi wzorcami: umową o pożyczkę gotówkową, do której dołączany jest formularz informacyjny.

Prezes Urzędu ustalił, że przedsiębiorcy pobierają od konsumentów zawierających umowę o kredyt konsumencki opłatę przygotowawczą w wysokości uzależnionej od kwoty kredytu.

Kwota kredytu	Opłata przygotowawcza
100,00 zł	29,50 zł
150,00 zł	48,90 zł
200,00 zł	78,50 zł
250,00 zł	88,00 zł
300,00 zł	98,00 zł
350,00 zł	108,00 zł
400,00 zł	127,00 zł
450,00 zł	137,00 zł
500,00 zł	156,00 zł
550,00 zł	106,00 zł
600,00 zł	115,00 zł
650,00 zł	125,00 zł
700,00 zł	135,00 zł
750,00 zł	145,00 zł
800,00 zł	154,00 zł
850,00 zł	164,00 zł
900,00 zł	174,00 zł
950,00 zł	183,00 zł
1000,00 zł	193,00 zł

Zatem, Przedsiębiorcy stosują metodę naliczania opłaty przygotowawczej wg zasady – im wyższa kwota pożyczki, tym wyższa opłata przygotowawcza. Pomimo, że dla pożyczki np. w wysokości 350 zł wysokość prowizji wynosiła 108 zł, a dla kwoty 550 zł wysokość prowizji wynosiła 106 zł, mechanizm metody naliczania opłaty pozostawał taki sam i miał tendencję wzrostową w odniesieniu do wysokości pożyczki. Przedsiębiorcy zaś wyjaśnili w toku postępowania, że ewentualne różnice wynikające pomiędzy wysokościami niektórych opłat przygotowawczych w relacji do wysokości pożyczek (tak jak w przykładzie powyżej) wynikają z polityki spółki, która w ten sposób docenia stałych klientów, którym udzielają pożyczek o wyższej wysokości.

Prezes Urzędu zważył co następuje:

Interes publicznoprawny.

Stosownie do art. 1 ust. 1 uokik ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa Urzędu jest prowadzona w interesie publicznym. Naruszenie interesu publicznego stanowi podstawę do rozstrzygnięcia przez Prezesa Urzędu sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Interes publiczny zostaje naruszony w szczególności wówczas, gdy określonymi działaniami przedsiębiorcy dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie, gdy wywołują one

na rynku niekorzystne zjawiska, powodując zaburzenia w jego prawidłowym funkcjonowaniu (por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 24 października 1991 r., sygn. akt XVII Amr 8/90). W ocenie Prezesa Urzędu, rozpatrywana sprawa ma charakter publiczny, gdyż wiąże się z ochroną praw potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów, którzy mogli być narażeni na negatywne skutki praktyki stosowanej przez Przedsiębiorców. Interes publiczny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza, iż naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Z uwagi na to, że w niniejszej sprawie ma miejsce naruszenie przez Przedsiębiorców interesu publicznego, możliwe jest poddanie kwestionowanych działań dalszej ocenie w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, pod kątem stosowania przez Przedsiębiorców praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Uprawdopodobnienie naruszenia zakazu z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 uokik, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Art. 24 ust. 2 uokik stanowi zaś, iż przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności:

1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 47945 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.);

2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji;

3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Konsumentem w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest osoba fizyczna dokonująca z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową (art. 221 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, t.j. z 2014 r., poz. 121 ze zm.; dalej także „kc”, w zw. z art. 4 pkt 12 uokik). Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych oraz zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. W związku z powyższym, dla uznania działania przedsiębiorcy za niezgodne z zawartym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów należy wykazać, iż spełnione zostały kumulatywnie trzy następujące przesłanki:

A) kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy;

B) działanie to jest bezprawne;

C) działanie to godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 uokik, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1 uokik, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania - że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 uokik, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

Prezes Urzędu może zatem wydać decyzję zobowiązującą, jeżeli spełnione są łącznie dwie przesłanki: i) w trakcie postępowania administracyjnego uprawdopodobniono, że przedsiębiorca stosuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów oraz ii) przedsiębiorca zobowiązał się do podjęcia lub zaniechania działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom. Uprawdopodobnienie w omawianym przypadku oznacza, że Prezes Urzędu odstępuje od udowodnienia określonych faktów.

Ad. A Status przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt 1 uokik, pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity: tekst jedn. Dz. U. 2013, poz. 672). W myśl art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Właściwą dla przedsiębiorcy działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły (art. 2 ww. ustawy).

Mariusz Różański i Marek Kowalczyk są przedsiębiorcami, którzy zawarli w dniu 1 października 2010 r. umowę spółki cywilnej w związku z czym prowadzą wspólnie działalność pod firmą Cash Express spółka cywilna Mariusz Różański Marek Kowalczyk. Każdy ze współników zarejestrował swoją działalność gospodarczą i został wypisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej. Nie ulega zatem wątpliwości, iż posiadają oni status przedsiębiorcy w rozumieniu powoływanego powyżej art. 4 pkt 1 uokik. Tym samym wspólnicy przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlegają rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów i ich działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ad. B Uprawdopodobnienie bezprawności działań Przedsiębiorców

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Pojęcie porządek prawny obejmuje nakazy i zakazy wynikające z norm prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów.¹ Bezprawność jest kategorią obiektywną.

Przenosząc powyższe zważania na grunt niniejszej sprawy, należy wskazać, co następuje.

W przedmiotowym postępowaniu Przedsiębiorcom zarzucono stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik, polegającej na stosowaniu opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 uznk.

Przepis art. 3 ust. 1 uznk stanowi klauzulę generalną, niemniej w doktrynie i orzecznictwie zaakceptowany jest pogląd, iż może on stanowić samodzielną podstawę do uznania praktyki za czyn nieuczciwej konkurencji, pomimo iż nie można go odnieść do któregośkolwiek ze stypizowanych czynów wyraźnie zakazanych wymienionych

---

¹ Tak SOKiK w orzeczeniu z dnia 13 listopada 2007 r., XVII AmA 45/07, niepubl.

w rozdziale II ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji². Aby działanie przedsiębiorcy mogło być w kontekście przedmiotowego postępowania uznane za czyn nieuczciwej konkurencji, powinno spełniać przesłankę sprzeczności z prawem lub dobrymi obyczajami i jednocześnie zagrażać lub naruszać interes klienta³.

Klauzula generalna dobrych obyczajów podlega konkretyzacji na okoliczność danego stanu faktycznego. Zgodnie z poglądem doktryny, sprzeczne z dobrymi obyczajami są działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u klienta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, czyli takie działania, które potocznie określone są jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające *in minus* od przyjętych standardów postępowania⁴. W stosunkach z konsumentami „dobry obyczaj” powinien wyrażać się we właściwym informowaniu o przysługujących uprawnieniach, niewykorzystywaniu pozycji profesjonalisty i rzetelnym traktowaniu partnerów umów.

W stosunkach z konsumentami szczególne znaczenie mają te oceny zachowań podmiotów w świetle dobrych obyczajów, które odwołują się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerłość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość⁵.

Ponadto, mimo, że pojęcie dobrych obyczajów nie jest w prawie zdefiniowane, to, podobnie jak klauzula zasad współżycia społecznego, jest przedmiotem wielu orzeczeń sądowych oraz opracowań doktryny⁶. Wskazuje się, że dobre obyczaje to uczciwe zasady postępowania i ustalone zwyczaje w ujęciu etyczno-moralnym, a na ich treść składają się elementy etyczne i socjologiczne kształtowane przez oceny moralne i społeczne stanowiące uzupełnienie porządku prawnego.

W zakresie określenia istoty poszanowania dobrych obyczajów orzecznictwo odwołuje się m.in. do istoty dobrego obyczaju jako szeroko rozumianego szacunku dla drugiego człowieka. Przy takim założeniu sprzeczne z dobrym obyczajem jest np. nierzetelne udzielanie informacji konsumentom⁷. Obowiązek informowania partnera o istotnych (z jego punktu widzenia) okolicznościach dotyczących m.in. przedmiotu świadczenia, a także powinność czynienia tego w sposób prawdziwy, rzeczowy i kompletny – jest cechą generalną prawa umów i wypływa z obowiązku lojalnego kontraktowania⁸. Najczęściej akceptuje się nową tendencję w odczytywaniu pojęcia dobrych obyczajów w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, którą charakteryzuje podejście ekonomiczno-funkcjonalne. Jego istotą jest przywiązywanie wagi nie do przestrzegania dobrych obyczajów „w ogóle”, ale do zachowania przedsiębiorców w działalności gospodarczej. Syntetyczne ujęcie tych poglądów wyraża się w stwierdzeniu, że dobre obyczaje to normy moralne i zwyczajowe stosowane w działalności gospodarczej. Odchodzi się tu zatem od ujęcia tradycyjnego, zgodnie z którym dobre obyczaje były oceniane z punktu

---

² Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 31 lipca 1995, sygn. akt I ACr 308/95 – *Jeżeli określone działanie nie mieści się w katalogu czynów wyraźnie zakazanych przez ustawę należy na podstawie przewidzianej w art. 3 ustawy klauzuli generalnej, jako uniwersalnego zakazu nieuczciwej konkurencji, ocenić charakter tego działania z uwzględnieniem przesłanek zawartych w tym przepisie.*

³ M. Sieradzka, *Komentarz do art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* [w:] K. Kohutek, M. Sieradzka, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, pkt 4.3.1, LEX 2008.

⁴ K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, Warszawa 2002 r., str. 804.

⁵ A. Olejniczak, *Komentarz do art. 385 (1) Kodeksu cywilnego*, pkt 10 [w:] A. Kidyba (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – część ogólna*, LEX, 2010.

⁶ Por. wyrok SA we Wrocławiu z 13 listopada 1991 r., sygn. akt I ACr 411/91, *Wokanda* 1992/4, J. Szwaja [w:] *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, Warszawa 2000, str. 122-133, R. Stefanicki, *Dobre obyczaje w prawie polskim*, Przegląd Prawa Handlowego, 2002/5.

⁷ wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 marca 2005 r., sygn. akt VI ACa 774/2004.

⁸ Ewa Łętowska, *Prawo umów konsumenckich*, Wydanie 2. Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2002, str. 215-216.

widzenia ogólnych zasad etyczno – moralnych, a istotne kryterium stanowiło poczucie godności ogółu ludzi, myślących sprawiedliwie i słusznie⁹.

Z uwagi na to, iż normy postępowania będące „dobrymi obyczajami” mają z reguły charakter moralny i zwyczajowy, nie da się określić zamkniętego ich katalogu. Dopiero zatem w konkretnej sytuacji możliwe jest przypisanie im określonej treści, poprzez ocenę konkretnego postępowania z punktu widzenia ukształtowanej, uczciwej postawy przedsiębiorców – przyjmując za miernik uczciwości ocenę zorientowaną na zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania konkurencji przez rzetelne i niezafałszowane współzawodnictwo pod względem jakości, ceny i innych pożądanых przez klientów cech oferowanych towarów i usług oraz poszanowanie pozycji konsumentów.

W wyroku z dnia 4 listopada 2011 r. (I CSK 796/10, LEX nr 1095811) Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na dobry obyczaj odnoszenia się do każdego człowieka z powagą i szacunkiem, natomiast traktowanie konsumentów przedmiotowo uznał za przekroczenie granic działania przyzwoitego i godziwego. Z kolei Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie wskazał w wyroku z dnia 25 lipca 2013 r. (sygn. akt XVII AmC 9145/12, niepubl.), iż dobre obyczaje to w szczególności *normy postępowania polegające na nienadużywaniu w stosunku do słabszego uczestnika obrotu posiadanej przewagi ekonomicznej*.

Z kolei w cytowanym już wyroku z dnia 26 września 2002 r. Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż dokonując wykładni prawa (w przedmiocie dobrych obyczajów) należy *mieć na względzie także jej znaczenie na przyszłość. Określone rozumienie konkretnego zachowania jako zgodnego z dobrymi obyczajami lub z nimi sprzecznego może wpływać na kształtowanie właściwych wzorców postępowania i zapobiegać upowszechnieniu praktyk niezastługujących na aprobatę*. Stanowisko to koresponduje z funkcją prewencyjną decyzji Prezesa UOKiK.

W doktrynie przeważa pogląd, że sprzeczność z dobrymi obyczajami podlega ocenie obiektywnej. Z tego zaś wynika, iż w zasadzie jest obojętne, czy sprawca czynu miał świadomość, że jego zachowanie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz czy niewiedza ta była usprawiedliwiona lub nie. Jest to stanowisko akceptowane również przez judykaturę¹⁰.

Literatura dopuszcza także dokonywanie stosownych ocen na podstawie norm środowiskowych, a więc o węższym zasięgu oddziaływania. Z uwagi na to, iż normy postępowania będące „dobrymi obyczajami” mają z reguły charakter moralny i zwyczajowy, nie da się określić zamkniętego ich katalogu. Dopiero w konkretnej sytuacji możliwe jest przypisanie im określonej treści poprzez ocenę konkretnego postępowania z punktu widzenia ukształtowanej, uczciwej postawy przedsiębiorców - przyjmując za miernik uczciwości ocenę zorientowaną na zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania konkurencji przez rzetelne i niezafałszowane współzawodnictwo pod względem jakości, ceny i innych pożądanых przez klientów cech oferowanych towarów i usług oraz poszanowanie pozycji konsumentów. Przepis art. 3 ust. 1 uznk odsyła również do przesłanki zagrożenia lub naruszenia interesu innego przedsiębiorcy lub klienta. Pod pojęciem „klienta” należy również rozumieć konsumenta w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.¹¹ Interesy konsumenta należy rozpatrywać przede wszystkim w wymiarze ekonomicznym, to znaczy, że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej przedsiębiorca powinien dążyć do tego, aby

⁹ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2002 r., sygn. akt III CKN 213/01, LEX nr 75249.

¹⁰ Por. J. Szwaja, komentarz do art. 3 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji [w:] J. Szwaja (red.) *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, wyd. 2, Warszawa 2006, str. 165, pkt 69 i n. oraz przytoczone tam źródła i orzecznictwo.

¹¹ Por. wnioski wynikające z wyroku SOKiK w Warszawie z dnia 20 lutego 2007 r. sygn. akt XVII AmA 95/07.

interes ekonomiczny konsumenta nie doznał nieusprawiedliwionego uszczerbku na skutek nierzetelnych działań przedsiębiorcy. W celu dokonania oceny, czy dana praktyka narusza dobre obyczaje konieczne jest określenie skutków, jakie z niej płyną.

Prezes Urzędu w punkcie 7 sentencji postanowienia o wszczęciu niniejszego postępowania zakwestionował stosowane przez Przedsiębiorców opłaty przygotowawczej, stawiając zarzut, że jej wysokość może nie odpowiadać wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty.

W niniejszej sprawie Przedsiębiorcy stosują opłatę przygotowawczą w wysokościach różniących się w zależności od kwoty kredytu. Im wyższa jest kwota pożyczki, tym wyższa opłata przygotowawcza (np. 29,50 zł w przypadku pożyczki na kwotę 100 zł, 48,90 zł w przypadku pożyczki na kwotę 150 zł, 78,50 zł w przypadku pożyczki na kwotę 200 zł itd.).

Taki sposób określenia wysokości opłaty przygotowawczej wzbudził zastrzeżenia Prezesa Urzędu. Z wyjaśnień Przedsiębiorcy w postępowaniu wyjaśniającym wynika, iż opłata ta jest ustalona w oparciu o badania marketingowe wśród konkurencji, tak aby firma była konkurencyjna na rynku wśród pozabankowych pożyczek gotówkowych. Przedsiębiorcy wskazali również, że realizacja obowiązku oceny ryzyka kredytowego konsumenta wymaga nakładu pracy i sprawdzenia przedłożonej przez konsumenta wraz z wnioskiem o pożyczkę dokumentacji: pod względem formalnym jak i merytorycznym. Dane zawarte w dokumentacji są analizowane przez pracownika obsługującego klienta. Przedsiębiorcy podkreślili, iż nie ulega wątpliwości, że ocena ryzyka kredytowego uzależniona jest od wartości udzielonej pożyczki: o im wyższą kwotę wnioskuje konsument tym obszerniej należy zbadać ryzyko udzielenia takiej pożyczki i zdolność konsumenta do jej spłaty. W związku z tym, w ich ocenie opłaty przygotowawcze odpowiadają nakładowi pracy koniecznej do analizy przedłożonej przez klienta dokumentacji.

W ocenie Prezesa Urzędu, opłata przygotowawcza, jak sama nazwa wskazuje, pobierana jest w celu zrekompensowania kosztów czynności związanych z przygotowaniem do zawarcia umowy. Co do zasady, koszty przygotowania umowy są takie same dla każdego klienta, gdyż czynności wykonywane przez kredytodawcę w związku z zawarciem umowy przebiegają według ustandaryzowanego schematu, tj. przedsiębiorcy posługują się gotowym wzorcem, do którego wpisuje jedynie dane konsumenta, kwotę kredytu itd.

Opłata ta zawiera koszty związane z przyjęciem wniosku, wydruku umów, wniosków oraz innych dokumentów, weryfikacji klienta i wstępnej analizy. Pobieranie jej w różnych wysokościach, procentowo lub kwotowo powoduje, że konsumenci występujący o wyższe kwoty pożyczek są obciążani opłatami wyższymi, co nie znajduje potwierdzenia w ponoszonych kosztach przez Przedsiębiorców.

W przedmiotowej sprawie Przedsiębiorcy nie wykazali, jakich dokładnie czynności dokonują w związku z przygotowaniem umowy (wskazali jedynie, iż dokonują sprawdzenia dokumentacji). Co więcej Przedsiębiorcy nie wykazali również, że w przypadku pożyczek o różnych kwotach, dokonują innych czynności (większej bądź mniejszej liczby tych czynności, rodzaju czynności prowadzących do szczegółowego sprawdzenia potencjalnego konsumenta itp.) w ramach naliczanej opłaty przygotowawczej, co mogłoby uzasadniać różnicowanie wysokości tej opłaty.

Należy również wskazać, iż proces oceny ryzyka kredytowego jest również ustandaryzowany i opiera się na analizie informacji i dokumentów przekazanych przez konsumenta oraz ewentualnej weryfikacji zewnętrznych baz danych. Przedsiębiorcy nie

wykazali w jaki sposób, w przypadku pożyczek na wyższą kwotę, obszerniej badają oni ryzyko udzielenia takiej pożyczki i zdolność konsumenta do jej spłaty.

Stąd też, w ocenie Prezesa Urzędu, uzależnianie wysokości opłaty przygotowawczej od kwoty pożyczki mogło powodować, że nie odzwierciedla kosztów faktycznie ponoszonych przez Przedsiębiorcę w związku z przygotowaniem umowy.

Z ustaleń poczynionych w sprawie wynika, że konsument - z treści umowy - nie dowiaduje się dokładnie jakie koszty pokryć ma wniesiona opłata, a sami Przedsiębiorcy nie potrafili szczegółowo ich wykazać w trakcie postępowań prowadzonych przez Prezesa Urzędu. Co więcej, Przedsiębiorcy stwierdzili, że ustalana jest ona w oparciu o badania marketingowe wśród konkurencji. Takie ukształtowanie mechanizmu pobierania opłaty przygotowawczej wskazuje, że opłata ta oderwana jest od wartości kosztów wynikających z rzeczywiście realizowanych świadczeń, co może godzić w zasadę ekwiwalentności. Zawierając umowę, konsument powinien mieć gwarancję, że opłata ta odpowiada wartości świadczeń, za które jest pobierana.

Wobec powyższego, zdaniem Prezesa Urzędu, opisane działanie Przedsiębiorców mogło być niezgodne z dobrymi obyczajami oraz zagrażać interesom konsumentom, a więc stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 uznk.

Za uprawdopodobnione zatem należy uznać, iż działanie Przedsiębiorców opisane w pkt. I sentencji niniejszej decyzji wypełnia znamiona praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik.

Ad. C Uprawdopodobnienie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje definicji „zbiorowego interesu konsumentów”, wskazując jednak w przepisie art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów oznacza zatem narażenie na uszczerbek interesów znacznej grupy lub wszystkich konsumentów, poprzez stosowaną przez przedsiębiorcę praktykę, obejmującą tak działania, jak i zaniechania. Ponadto, godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i zagrożeniu im. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. W jednym z orzeczeń Sąd Najwyższy stwierdził, że *nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wszcząć tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczbie potencjalnych konsumentów*¹².

Dla stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów istotne jest ustalenie, że konkretne działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego adresata, lecz jest kierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów.

Interes konsumentów należy przy tym rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę na zasługujący na ochronę i zabezpieczenie. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów powiązane jest z naruszaniem interesów gospodarczych konsumentów. Pod tym pojęciem należy rozumieć zarówno naruszenie interesów *stricte* ekonomicznych (o wymiarze majątkowym), jak również prawo konsumentów do

¹² wyrok SN z dnia 12 września 2003 r., I CKN 504/01.

uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych, zapewniających konsumentom dokonywanie transakcji handlowych z przedsiębiorcami przy całkowitym zrozumieniu rzeczywistego sensu ekonomicznego i prawnego warunków dokonywanych czynności na etapie przedkontraktowym oraz w czasie wykonywania umowy, czego urzeczywistnieniem jest m.in. abstrakcyjnie pojmowane prawo do rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji w komunikacji pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem.

W niniejszej sprawie bez wątplenia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów – wszystkich konsumentów będących lub mogących być klientami Przedsiębiorców. Należy przy tym wskazać, że zdaniem Sądu Najwyższego wystarczające powinno być ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów), wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów, za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy.¹³

W niniejszej sprawie Przedsiębiorcy pobierali opłatę przygotowawczą nieadekwatną do podejmowanych czynności służących udzieleniu pożyczki, godzącą w zasadę ekwiwalentności, dobre obyczaje i stanowiącą znaczne obciążenie ekonomiczne konsumenta.

Skutkami powyższych działań Przedsiębiorcy dotknięty może być zatem nieoznaczony z góry krąg konsumentów, którego nie da się zidentyfikować - wszyscy dotychczasowi i przyszli kontrahenci Przedsiębiorców, którzy zainteresowali się ofertą Przedsiębiorców oraz zawarli bądź zdecydują się zawrzeć w przyszłości umowę pożyczki z Przedsiębiorcami. Z faktu posługiwania się przez Przedsiębiorców w obrocie z konsumentami wzorcami umów wynika bowiem powtarzalność jej zachowania wobec takich osób. Oferta Przedsiębiorców adresowana była i jest nie do ściśle określonego, konkretnego konsumenta, lecz do z góry nieokreślonej, niemożliwej do zidentyfikowania liczby konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna. W związku z powyższym zostało uprawdopodobnione, iż zarzucana w decyzji praktyka mogła naruszać nie tylko interesy ekonomiczne konsumentów, którzy już zawarli oceniane umowy, ale też może naruszać interesy przyszłych potencjalnych klientów Przedsiębiorcy.

Zobowiązanie Przedsiębiorców do podjęcia działań zmierzających do usunięcia naruszenia art. 24 uokik

Wnosząc o wydanie decyzji zobowiązującej, Przedsiębiorcy zobowiązali się do zakończenia naruszenia poprzez zaprzestanie pobierania opłaty przygotowawczej w związku z zawieraniem umowy pożyczki w relacjach z konsumentami w terminie 30 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji Prezesa Urzędu, która zostanie wydana w sprawie.

Tym samym spełnione zostały warunki niezbędne do wydania decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i Prezes Urzędu, stosownie do art. 28 ust. 2 uokik, nałożył na Przedsiębiorców obowiązek wykonania tego zobowiązania w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

---

¹³ wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r.; sygn. akt III SK 27/07

Niezależnie od treści przyjętego w niniejszej decyzji zobowiązania, Przedsiębiorcy powinni dostosowywać swoje działania w obrocie konsumenckim do aktualnego stanu prawnego. Zatem każda zmiana w aktach prawnych regulujących działalność prowadzoną przez Spółkę, w szczególności wynikająca z ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2015 r., poz. 1357), powinna powodować dostosowanie się Przedsiębiorców do nowego otoczenia prawnego.

Informacja o stopniu realizacji zobowiązania

Stosownie do art. 28 ust. 3 uokik elementem obligatoryjnym decyzji zobowiązującej jest nałożenie przez Prezesa UOKiK obowiązku składania w terminie wyznaczonym przez organ informacji o stopniu realizacji zobowiązań. Przedsiębiorcy powinni zatem przekazać w terminie 2 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji Prezesa UOKiK informację o stopniu realizacji zobowiązania nałożonego w punkcie I sentencji decyzji, w tym przedłożyć obowiązujący wzorzec umowy pożyczki wraz z wszystkimi załącznikami oraz zestawienie w formie tabelarycznej prezentujące wszelkie koszty związane z udzieleniem pożyczki konsumentom.

Nałożony na Przedsiębiorców obowiązek jest odpowiedni do tego, aby uzyskać informację o stopniu realizacji zobowiązania, które Przedsiębiorcy są zobligowani wykonać.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie II sentencji decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.